

PRAVIDLA POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB CENTRA PASPOINT

Děkujeme Nadaci Sirius za finanční podporu, díky níž mohlo Centrum PASPOINT vzniknout a podpořit rodiny s dětmi s poruchami autistického spektra v jejich těžké situaci.

ÚVOD

Centrum PASPOINT tvoří součást služeb Asociace pomáhající lidem s autismem APLA-JM o.s. Organizace vznikla v roce 2002 z iniciativy rodičů a odborníků pracujících s osobami s poruchami autistického spektra (dále PAS). Veškeré její aktivity vycházejí z obecného cíle zkvalitnit život lidem s PAS. Snaží se proto všemi prostředky poskytnout jim a jejich blízkým systematickou a komplexní profesionální pomoc.

Činnost samotného Centra PASPOINT slouží k podpoře rodin, které byly v určitém okamžiku konfrontovány se skutečností, že jejich dítě trpí některou z diagnóz poruch autistického spektra (dále PAS), nebo jim bylo sděleno, že u jejich dítěte existuje na tuto poruchu podezření. Další podpora je zaměřena na rodiny, u jejichž dětí je diagnóza známá již delší dobu, ale neměly možnost dosud projít žádnou systematickou péčí.

Služby centra tvoří systém ucelené pomoci v krizovém období. Nabízí pomoc psychologickou, speciálně pedagogickou a sociální. Hlavním cílem je pomoci rodině zorientovat se v tíživé situaci a poskytnout jí takovou podporu, která vychází z potřeb rodiny a směřuje ke zlepšení jejího východiska. Jeho zaměstnanci se svou prací snaží o to, aby dítě s PAS mohlo vyrůstat v přirozeném prostředí rodiny a nabízí rodině veškerou podporu, která je v jeho kompetencích. Poskytuje rodičům dostatek objektivních informací, aby mohli kvalifikovaně rozhodnout o tom, jakým způsobem bude o dítě nadále pečováno. Respektují rozhodnutí rodiny a přizpůsobují tomu formy podpory.

Působnost Centra PASPOINT je primárně zaměřena na Jihomoravský kraj, při nenaplněné kapacitě je však centrum schopno rozšířit své služby i za hranice zmíněného kraje.

Dle údajů z roku 2014 činí odhadovaná prevalence poruch autistického spektra 2,24% (Zablotsky et al., 2015). Epidemiologické studie uvádějí 1-2 případy poruch autistického spektra na 100 osob (podle šířky diagnostických kritérií). Potenciálně tedy žije v České republice 100 000 - 200 000 osob s poruchou autistického spektra, každý rok se narodí v České republice okolo 500 dětí s PAS.

Zdroj: Zablotsky, B., Black, L. I., Maenner, M.J., Blumberg, S.J. & Schieve, L.A. (2015). Estimated Prevalence of Autism and Other Developmental Disabilities Following Questionnaire Changes in the 2014, National Health Interview Survey. *National Health Statistics Reports*, č. 87, November, 2015

Dle statistik Speciálně pedagogického centra při Základní škole Brno, Štolcova 16, jehož činnost se zaměřuje výhradně na klienty s PAS v Jihomoravském kraji, činí roční přírůstek klientů cca 150 osob.

Při vytížení všech služeb zabývajících se podporou nově diagnostikovaných dětí s poruchami autistického spektra v Jihomoravském kraji, má jen každá druhá rodina takto diagnostikovaného dítěte hypotetickou šanci získat adekvátní podporu, ne vždy se však tato podpora týká období podezření na tuto diagnózu.

Obsah

ÚVOD	2
1 CÍLE A ZÁSADY CENTRA PASPOINT	4
1.1. CÍLE.....	4
1.2 ZÁSADY.....	4
2 PRACOVNÍ TÝM CENTRA PASPOINT.....	5
2.1 PSYCHOLOG.....	5
2.2 KOORDINÁTOR-SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK.....	5
2.3 TERÉNNÍ PORADCE-SPECIÁLNÍ PEDAGOG	5
3 JEDNÁNÍ SE ZÁJEMCEM O SLUŽBY CENTRA PASPOINT	6
3.1. EVIDENCE	6
4 PRÁCE S KLIENTEM CENTRA PASPOINT	7
4.1.PRVNÍ KONTAKT	7
4.1.1. ÚVOD SETKÁNÍ	7
4.1.3 PRVNÍ KONTAKT – KOORDINÁTOR-SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK	8
4.1.2 PRVNÍ KONTAKT – PSYCHOLOG	9
4.1.4 ZHODNOCENÍ PRVNÍHO KONTAKTU	9
4.2 NÁSLEDNÁ PODPORA	10
4.2.1 NÁSLEDNÁ PODPORA – PSYCHOLOG	10
4.2.2. NÁSLEDNÁ PODPORA – TERÉNNÍ PORADCE-SPECIÁLNÍ PEDAGOG .	12
4.2.3 NÁSLEDNÁ PODPORA – KOORDINÁTOR-SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK	13
4.2.4 ZHODNOCENÍ POSKYTNUTÍ NÁSLEDNÉ PODPORY	14
4.2.5 POSLEDNÍ KONTAKT	15

1 CÍLE A ZÁSADY CENTRA PASPOINT

1.1. CÍLE

Stanovení cíle či cílů pro práci týmu Centra PASPOINT v každé rodině vychází vždy z jejích přání a potřeb. Obecně lze říci, že se snažíme pracovat a zlepšit kvalitu v těchto oblastech:

- zvýšení kompetencí rodiny k řešení obtížných situací souvisejících s výchovou dítěte s PAS:
 - psychická podpora rodiny,
 - podání všech potřebných informací o možnostech výchovy a vzdělávání dětí s PAS,
 - předání kontaktů na návazné sociální služby a další pracoviště,
 - podání informací o možnostech sociální podpory;
- zlepšení vzájemného porozumění mezi dítětem s PAS a jeho nejbližšími;
- začlenění dítěte s PAS mezi vrstevníky, a to na základě jeho možností, možností jeho okolí a v souladu s přáním rodiny;
- docílit pozitivních změn v oblasti vztahů s lidmi;
- docílit pozitivních změn u dítěte s PAS při vykonávání nejrozličnějších činností, úměrných jeho věku a možnostem;
- zvýšit samostatnost dítěte s PAS;
- snažit se rozšířit okruh okolního prostředí, do kterého bude mít dítě s PAS přístup;
- docílit pozitivních změn u dítěte s PAS v oblasti volného času – možnost trávení volného času dle jeho potřeb a seberealizace v oblastech jeho zájmů.

1.2 ZÁSADY

- Službami Centra PASPOINT podporujeme rodiny dětí s PAS v jejich snaze žít co nejběžnějším způsobem.
- Klienty sami nevyhledáváme, první krok činí vždy rodina.
- Pracovníci centra a rodiny dětí s PAS jsou při poskytování služeb rovnocennými partnery.
- Pracovníci centra nedělají žádné kroky bez souhlasu klienta a jsou povinni respektovat jeho rozhodnutí.
- Služby centra jsou poskytovány v souladu s Listinou základních práv a svobod a Úmluvou o právech dítěte.
- Služby centra jsou poskytovány zdarma.

2 PRACOVNÍ TÝM CENTRA PASPOINT

2.1 PSYCHOLOG

- Výše úvazku: 0,5.
- Požadavky na pozici psychologa:
 - vysokoškolské vzdělání (absolvent magisterského programu) v oboru psychologie,
 - psychoterapeutický výcvik,
 - 3 roky praxe s prací s rodinami s poruchami autistického spektra či s rodinnou terapií,
 - v případě nesplnění předešlé podmínky nutný odborný dohled zkušeného psychologa s praxí a zkušenostmi v oblasti PAS.
- Náplň práce je popsána v kapitolách 3 a 4.

2.2 KOORDINÁTOR-SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK

- Výše úvazku: 0,75.
- Požadavky na pozici koordinátora-sociálního pracovníka:
 - vysokoškolské vzdělání (absolvent bakalářského či magisterského programu) v oboru sociální pedagogika nebo speciální pedagogika,
 - 3 roky praxe v sociálních službách,
 - 3 roky praxe s prací s dětmi a mladými lidmi s poruchami autistického spektra a jejich rodinami,
 - v případě nesplnění předešlých dvou podmínek nutný odborný dohled sociálního pracovníka s praxí a zkušenostmi v oblasti PAS,
 - dobré organizační schopnosti.
- Náplň práce:
 - organizace a administrace činnosti centra,
 - pracovní povinnosti týkající se práce se zájemci a klienty centra jsou popsány v kapitolách 3 a 4.

2.3 TERÉNNÍ PORADCE-SPECIÁLNÍ PEDAGOG

- Výše úvazku: 1,0.
- Požadavky na pozici terénního poradce-speciálního pedagoga:
 - vysokoškolské vzdělání (absolvent magisterského programu) v oboru speciální pedagogika,
 - 3 roky praxe s prací s dětmi a mladými lidmi s poruchami autistického spektra,
 - v případě nesplnění předešlé podmínky nutný odborný dohled speciálního pedagoga s praxí a zkušenostmi v oblasti PAS.
- Náplň práce je popsána v kapitolách 3 a 4.

3 JEDNÁNÍ SE ZÁJEMCEM O SLUŽBY CENTRA PASPOINT

- Cílovou skupinu tvoří rodiny s dětmi s poruchami autistického spektra (dále PAS) ve věku 0 - 18 let ocitající se v době stanovení diagnózy, tj. od vyslovení podezření do dvou let od jejího potvrzení. Další cílovou skupinou jsou rodiny s dětmi s PAS, které znají diagnózu déle než dva roky, ale neprošly žádnou systematickou podporou (např. raná péče).
- Působnost centra – územní vymezení tvoří Jihomoravský kraj, při nenaplněné kapacitě je možné působnost rozšířit i za hranice kraje.
- Kapacita centra:
 - první kontakt – 100-110 klientů ročně,
 - následná podpora – 50 klientů ročně.
- Vstupní podmínky:
 - Klienty centra se mohou stát rodiny s dětmi s PAS ve věku 0-18 let:
 - u nichž došlo k vyslovení podezření na diagnózu PAS, a to psychiatrem či klinickým psychologem, ev. neurologem,
 - mají stanovenou diagnózu PAS, ne však déle než dva roky,
 - mají diagnózu PAS stanovenou déle než dva roky, ale neprošly žádnou systematickou podporou.
 - Pokud v průběhu poskytování podpory dojde k vyvrácení podezření na diagnózu PAS:
 - podpora psychologa nadále trvá v rozsahu dohodnutém s rodiči/zákonnými zástupci,
 - sociální pracovník na přání rodičů/zákonných zástupců zjistí možnosti následné podpory v rámci jiných poskytovatelů služeb dle stanovené diagnózy,
 - podpora terénního poradce-speciálního pedagoga končí.
- Vedení dokumentace - dokumentace o klientovi je uschována v jeho osobní složce, která je uložena v uzamykatelné místnosti, k níž mají přístup pouze pracovníci, již s rodinou pracují. Organizace nakládá s osobními údaji, daty a předáváním informací v souladu se zákonem 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. Při prvním kontaktu klient dává či nedává souhlas se způsoby komunikace a zasíláním záznamů z konzultací prostřednictvím e-mailu.

3.1. EVIDENCE

- Zájemce o služby Centra PASPOINT eviduje koordinátor-sociální pracovník, v jeho nepřítomnosti pak jím pověřený pracovník centra.
- Zájemce o služby může centrum kontaktovat telefonicky, prostřednictvím e-mailu nebo osobně.
- Údaje jsou koordinátorem-sociálním pracovníkem zaznamenány do Knihy evidence zájemců o služby Centra PASPOINT vedené v elektronické podobě (viz příloha č. 1).

- Se zájemci je dohodnut termín prvního kontaktu.

4 PRÁCE S KLIENTEM CENTRA PASPOINT

4.1. PRVNÍ KONTAKT

- První kontakt probíhá v prostorách poradenského centra, v odůvodněných případech přímo v rodině.
 - Odůvodněné případy:
 - nepříznivá situace rodiny (např. matka samoživitelka, větší počet dětí v rodině, problémy s hlídáním ad.)
 - náročná situace pro dítě – fixace na rodiče, problematická adaptace na cizí prostředí ad.
- Prvního kontaktu se účastní koordinátor-sociální pracovník a rodiče/zákonní zástupci dítěte, popř. dítě či další členové rodiny. Pouze v určitých případech probíhá kontakt se psychologem, a to za těchto okolností:
 - rodina je s diagnózou obeznámena již delší dobu, má zájem pouze o konkrétní konzultace s psychologem a informace, které by jí mohl poskytnout sociální pracovník, již zná,
 - na výslovné přání rodiny s tím, že o konzultaci se sociálním pracovníkem nemá zájem.
- Vzhledem k délce konzultace a především pak k tomu, že se na prvním setkání hovoří o komplikované situaci rodiny a aspektech diagnózy dítěte, preferuje se první kontakt bez jeho přítomnosti, popř. se účastní jen jeho části.
- V případě přítomnosti dítěte při prvním kontaktu zajišťuje dohled na dítě jiný pracovník. Je však nutné tuto skutečnost dopředu uvést, aby si daný pracovník nedohodl jinou konzultaci.
- Pokud rodina projeví zájem pouze o služby psychologa nebo koordinátora-sociálního pracovníka, má právo konzultaci s druhým pracovníkem odmítnout.
- Termín prvního kontaktu dohodne s rodiči koordinátor-sociální pracovník. V případě jeho nepřítomnosti pověří jiného pracovníka centra.

4.1.1. ÚVOD SETKÁNÍ

- Rodiče/zákonní zástupci jsou seznámeni s průběhem konzultace a s osobami, které ji povedou.
- S rodiči/zákonnými zástupci je sepsán evidenční list spolu se souhlasem o poskytování služeb Centra PASPOINT (viz příloha č. 2).
- Předpokládaná délka úvodu setkání je 10-15 min.

4.1.3 PRVNÍ KONTAKT – KOORDINÁTOR-SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK

- Koordinátor-sociální pracovník seznámí rodiče/zákonné zástupce s obsahem schůzky a zjistí, zda již některé informace o sociální podpoře a principech práce s dětmi s PAS získali.
- Informuje rodiče/zákonné zástupce o možnostech sociální podpory rodiny:
 - příspěvek na péči,
 - průkaz osoby se zdravotním postižením,
 - příspěvek na mobilitu,
 - příspěvek na zvláštní pomůcku,
 - rodičovský příspěvek,
 - přídavek na dítě,
 - dávky pěstounské péče,
 - jiné, o které rodina projeví zájem.
- Seznámí rodiče s prvním vhladem do diagnózy a s postupy a principy práce s dětmi s PAS:
 - Základní principy metodiky strukturovaného učení, která vychází z programu TEACCH a Loovasovy intervenční terapie: individualizace, vizualizace, strukturalizace, motivace, což je hlavní přístup práce, kterým APLA-JM pracuje (literatura - Čadilová V., Žampachová Z. Strukturované učení, Portál, 2008; Schopler E., Reichler R. J., Lansing M. Strategie a metody výuky dětí s autismem a dalšími vývojovými poruchami, Portál, 2011; Čadilová V., Žampachová Z. Rozvoj sociálních dovedností u dětí s autismem, Pasparta, 2013; Patrick N. J. Rozvíjení sociálních dovedností lidí s poruchami autistického spektra, Portál, 2011; Tuckermann A., Lausmann A. H. E., Strukturované učení v praxi, Pasparta, 2014).
 - nácviky funkční komunikace,
 - nácviky sociálních dovedností,
 - seznámení se s pomůckami,
 - v případě zájmu rodičů je seznámí se základními principy práce ABA terapie a poskytne příp. kontaktní údaje na organizace, které s touto metodou pracují.
- Koordinátor-sociální pracovník nabídne rodičům/zákonným zástupcům možnost následné podpory – viz kapitola 4.2. Rodina se rozhodne, zda, popř. o jaké služby bude mít zájem.
- V případě zájmu předá koordinátor-sociální pracovník kontakt na psychologa či terénního poradce či s nimi přímo dohodne termín konzultace/konzultací.
- V případě zájmu o služby terénního poradce-speciálního pedagoga zjistí koordinátor-sociální pracovník informace nezbytné pro jeho práci:
 - co rodiče/zákonné zástupce nejvíce trápí a jaký problém je pro ně prioritní k řešení,
 - informace týkající se vývojové úrovně dítěte,

- informace týkající se deficitních oblastí typických pro spektrum diagnóz PAS (sociální interakce, komunikace, představitivost, stereotypy atd.).
- Pokud rodina projeví zájem o další služby koordinátora-sociálního pracovníka, bude s nimi v rámci následné podpory dohodnut termín další schůzky.
- Předpokládaná délka konzultace – 60-120 minut.
- Metodika práce:
 - polostrukturovaný rozhovor, naslouchání, sdílení, poskytnutí informací.

4.1.2 PRVNÍ KONTAKT – PSYCHOLOG

- Prvního kontaktu se účastní psycholog, rodiče/zákonní zástupci, případně dítě s PAS (v případě, že je schopno smysluplně se zapojit do rozhovoru).
- Předpokládaná délka konzultace – 60-120 minut, probíhá v prostorách Centra PASPOINT.

Struktura prvního kontaktu:

- Seznámení se s aktuální situací rodiny, se specifiky a případně již stanovenou dg. dítěte.
- Zjištění vztahu rodičů/zákonných zástupců k faktu, že byla dítěti stanovena dg. PAS nebo je na ni podezření (souhlas, nesouhlas, pochybnosti, nejasnosti).
- Zjištění úrovně orientovanosti rodičů/zákonných zástupců v problematice PAS, podle potřeb doplnění informací či vysvětlení nejasností.
- Zjištění očekávání klientů od psychologické konzultace a porovnání tohoto očekávání s možnostmi psychologa.
- Psychologická intervence, zaměřená zejména na:
 - pomoc při orientaci v problematice PAS, porozumění problematickému chování dítěte, nastínění možné prognózy vývoje,
 - pomoc při zvládnutí prvotního šoku spojeného se stanovením diagnózy PAS, při zvládání případných pocitů viny, pomoc při stabilizaci rodinného systému.
- Zhodnocení konzultace z hlediska naplnění očekávání klientů, případná nabídka následné podpory ze strany psychologa.
- Informace o rodičovských skupinách probíhajících v Centru PASPOINT, případně o možnostech navazujících služeb mimo Centrum PASPOINT.

4.1.4 ZHODNOCENÍ PRVNÍHO KONTAKTU

- Z prvního kontaktu bude koordinátorem-sociálním pracovníkem, popř. psychologem vypracován záznam (viz příloha č. 3), jenž bude archivován.
- Každé dva týdny budou probíhat pravidelná setkání všech pracovníků centra, na nichž se vyhodnotí získané informace a zvolí se postup další práce. V případě potřeby se setkání uskuteční i mimo pravidelné termíny.

4.2 NÁSLEDNÁ PODPORA

- Vzhledem k tomu, že kapacita následné podpory je výrazně nižší, není možné nabídnout ji všem rodinám. Z tohoto důvodu jsou u každého typu následné podpory uvedeny podmínky pro přijetí.
- Do naplnění kapacity 50 rodin ročně bude Centrum PASPOINT přijímat do následné podpory všechny zájemce, kteří o ni projeví zájem.
- Na první konzultaci následné podpory bude mezi zástupcem Centra PASPOINT a rodinou uzavřena smlouva o poskytování služeb následné podpory. Zástupcem centra je kterýkoliv jeho pracovník.
- Služby následné podpory může rodina čerpat v níže uvedeném rozsahu.

4.2.1 NÁSLEDNÁ PODPORA – PSYCHOLOG

- Podmínky pro přijetí do následné podpory:
 - psycholog nabídne následnou podporu, pakliže:
 - klienti absolvovali první kontakt či první konzultaci následné podpory s psychologem,
 - psycholog na základě odborného posouzení vyhodnotil, že je výrazně narušena či ohrožena funkčnost rodiny a tím pádem i její schopnost poskytnout dítěti s PAS adekvátní podporu. Jedná se zejména o posouzení psychické rovnováhy jednotlivých členů rodiny, úrovně vyrovnávání se s faktem dg. PAS, funkčnosti vztahů v rodině a komunikace rodiny s okolím.
- Náplň jednotlivých setkání v rámci psychologické následné podpory je zejména:
 - psychologická podpora při hledání vnitřní stability jednotlivých členů rodiny (např. pomoc rodině nebo jednotlivým členům se zvládáním stresu spojeného s náročností péče o dítě s PAS),
 - stabilizace partnerského a rodinného života klientů (např. různá úroveň přijetí dg. mezi jednotlivými členy rodiny, rozdílné představy o výchově či vzdělávání dítěte s PAS, pomoc při hledání nových způsobů fungování rodiny tak, aby nedocházelo k přetížení jednoho z rodičů),
 - posílení a stabilizace širších rodinných vztahů, (např. problematika sourozeneckých vztahů, pohled širší rodiny na problematiku chování dítěte s PAS),
 - pomoc při řešení problémů jednotlivce, páru či rodiny v kontextu širší sociální situace (např. negativní reakce okolí na chování dítěte s PAS, vliv problematiku chování dítěte na vztahy s jinými rodinami či přáteli – eliminace rizika postupné izolace rodiny).
 - Přímá psychologická podpora dítěte s PAS (pomoc s přijetím dg. PAS, s porozuměním sociálním situacím, práce s vlastními emocemi či pomoc při porozumění emocí druhých)

- Počet konzultací následné podpory – 1-3, dle dohody s rodiči/zákonnými zástupci a naplnění kapacity následné podpory. Předpokládaná délka trvání jedné konzultace – 60-120 minut.
- Formy psychologické intervence:
 - **Poradenský rozhovor** – jedná se o specifické působení psychologickými prostředky, jehož cílem je dosažení lepší orientace klientů v aktuální situaci rodiny (např. poučení klienta o vývojových fázích vztahu či rodinného života), doprovázení a podpora při zpracovávání životní krize, získání náhledu na případné dysfunkční chování členů rodiny (např. při komunikaci), případně snaha o dosažení změny v myšlení klienta. Poradenský rozhovor je vždy řízený: má svůj úvod, průběh - hledání a definování žádoucích cílů, reflexi dosahovaných změn, a závěrečné zhodnocení spolupráce.
 - **Edukace** – jedná se o specifické postupy s cílem naučit klienta nějakou novou dovednost, která napomůže řešení jeho situace. Patří sem např. nácvik relaxačních technik dle instrukcí, nácviky komunikace.
 - **Krizová intervence** – jedná se o specializovanou psychologickou pomoc osobám, které se ocitly v krizi. Spočívá zejména v empatickém naslouchání, porozumění náročnosti klientovy situace, podpoře v hledání vlastních zdrojů zvládnutí krize či pomoci při hledání vnějších zdrojů řešení problému.
 - **Terapie** – jedná se o specifické působení psychoterapeutickými prostředky, které jsou definovány jednotlivými psychoterapeutickými školami. Cílem je dosažení hlubšího sebepoznání, postojových změn či hlubšího porozumění v rámci rodinného systému. Realizuje se většinou formou řízeného strukturovaného rozhovoru s jedincem, párem, rodinnou či skupinou.
 - **Informace** – jedná se zejména o podávání informací týkajících se porozumění diagnóze PAS, informace o nabízených službách poradenského centra či předávání kontaktů na odborníky v následné péči.
 - **Skupinová setkání rodičů/zákonných zástupců**
 - Při prvním kontaktu nabídne psycholog nebo sociální pracovník klientům možnost účastnit se skupinových setkání rodičů/opatrovníků.
 - Cílem skupinových setkání je zejména poskytování vzájemné podpory a sdílení zkušeností při řešení specifických problémů rodin s dítětem s PAS.
 - Počet členů skupiny je 8-10.
 - Formy skupinových setkání:
 - Uzavřená skupina - schází se 1x za 2-3 týdny, obsahuje 8 – 10 setkání, složení skupiny se nemění. Znamená to větší závazek ze strany klientů, ale zároveň možnost větší intimity a vzájemné důvěry mezi členy skupiny, možnost řešení hlubších problémů.
 - Paralelně probíhají dvě skupiny, jedna pro rodiče dětí předškolního a mladšího školního věku, druhá pro rodiče dětí od cca deseti let.

- Zhodnocení
 - Ze všech konzultací je psychologem vypracován záznam, který je archivován (viz příloha č. 5).

4.2.2. NÁSLEDNÁ PODPORA – TERÉNNÍ PORADCE-SPECIÁLNÍ PEDAGOG

- Podmínky pro přijetí do následné podpory:
 - kompetence rodiny – funkčnost a stabilita rodiny, sociální situace rodiny, kompetence rodičů aplikovat výchovná a vzdělávací opatření,
 - míra postižení dítěte a potřeby speciálněpedagogické intervence,
 - dostupnost speciálněpedagogické podpory v lokalitě bydliště.
- Terénní poradenství probíhá přímo v rodině. Na žádost rodiny je možné absolvovat konzultace ambulantně v prostorách centra. Počet konzultací je stanoven dle potřeby podpory rodiny v rozmezí 1 – 6. Na jejich počtu se dohodne terénní poradce-speciální pedagog s rodiči/zákonnými zástupci při první konzultaci v rodině.
- Frekvence návštěv terénního poradce-speciálního pedagoga v rodině je určena na základě jejího přání.
- Termín konzultace je stanoven po vzájemné dohodě.
- Pokud se dohodnutá konzultace nemůže ze strany terénního poradce či rodiny konat, je daná strana povinna toto neprodleně oznámit a domluvit náhradní termín.
- První konzultace
 - Terénní poradce-speciální pedagog na místě zmapuje a vyhodnotí situaci, v níž se rodina ocitá.
 - Terénní poradce-speciální pedagog spolu s rodiči/zákonnými zástupci na základě vyhodnocení situace stanoví prioritní oblasti a cíle, na jejichž řešení a plnění budou společně pracovat. Ty budou pak zaneseny do záznamu z první konzultace následné podpory (viz příloha č. 4), který vypracuje terénní poradce-speciální pedagog.
 - Terénní poradce-speciální pedagog doporučí volbu konkrétních speciálně pedagogických výchovných a vzdělávacích postupů.
 - Předpokládaná délka první konzultace – 120 -180 minut.
- Následné konzultace
 - Terénní poradce-speciální pedagog spolu s rodiči/zákonnými zástupci vyhodnocuje plnění cílů, které byly společně stanoveny na první konzultaci.
 - Terénní poradce-speciální pedagog průběžně vyhodnocuje, případně koriguje vhodnost zvolených postupů.
 - Na žádost rodičů/zákonných zástupců může terénní poradce-speciální pedagog navštívit či konzultovat se školním zařízením, školským poradenským zařízením či dalšími odbornými pracovišti.
 - Předpokládaná délka následné konzultace – 60-180 minut.

- Počet konzultací následné podpory – 1-6, dle dohody s rodiči/zákonnými zástupci a naplnění kapacity následné podpory.
- Zhodnocení
 - Po první konzultaci je terénním poradcem-speciálním pedagogem vypracován záznam z následné konzultace (viz příloha č. 4), kam zaneše priority a cíle, na nichž se dohodli společně s rodiči/zákonnými zástupci.
 - I ze všech následujících konzultací je vypracován záznam spolu s postupy a doporučeními. Ty jsou zaslány rodině prostřednictvím e-mailu.
 - Na poslední konzultaci obdrží rodiče/zákonní zástupci doporučení pro další práci s dítětem i kontakty na navazující služby a odborníky.
- Metodika práce:
 - polostrukturovaný rozhovor, naslouchání, sdílení,
 - metodika strukturovaného učení vycházející z programu TEACCH a Loovasovy intervenční terapie: individualizace, vizualizace, strukturalizace, motivace,
 - nácviky funkční komunikace: metoda VOKS, Komunikace s vizuální podporou,
 - nácviky sociálních dovedností.

4.2.3 NÁSLEDNÁ PODPORA – KOORDINÁTOR-SOCIÁLNÍ PRACOVNÍK

- Podmínky pro přijetí do následné podpory:
 - první konzultace následné podpory je nabídnuta všem rodinám,
 - kritéria pro poskytnutí další konzultace:
 - kompetence rodiny – funkčnost a stabilita rodiny, sociální situace rodiny, kompetence rodičů zorientovat se v oblasti sociální podpory,
 - špatná dostupnost podpory ze strany organizací poskytujících sociální poradenství a podporu vzhledem k lokalitě bydliště.
- Koordinátor-sociální pracovník:
 - pomůže rodině s orientací v oblasti systému sociální podpory – viz výše,
 - pomůže rodině při výběru sociálně terapeutické činnosti,
 - nabídne, popř. zprostředkuje služby nabízející organizace APLA-JM o.s.:
 - raná péče,
 - nácviky funkční komunikace,
 - nácviky sociálních dovedností,
 - osobní asistence,
 - volnočasové aktivity,
 - dobrovolnictví,
 - půjčovna odborné literatury,
 - půjčovna pomůcek,
 - zjistí, informuje a předá kontakt na další organizace poskytující služby rodinám s dětmi s PAS v regionu bydliště rodiny:
 - raná péče,

- nácviky funkční komunikace,
- nácviky sociálních dovedností,
- osobní asistence,
- volnočasové aktivity,
- dobrovolnictví,
- půjčovna odborné literatury,
- půjčovna pomůcek,
- rodičovské skupiny,
- zjistí, informuje a předá kontakt na další odborníky a odborná pracoviště:
 - odborná školská zařízení (speciálně pedagogická centra),
 - školní zařízení (mateřské školy, základní školy, speciální základní školy, základní školy praktické a speciální....),
 - psychology,
 - psychiatry,
 - neurology,
 - logopedy,
 - speciální pedagogy,
- zjistí, informuje a předá kontakt na instituce poskytující sociální dávky a odborníky v oblasti sociálního poradenství v místě bydliště rodiny:
 - úřady práce, obce, úřady městských částí, atd.,
 - organizace poskytující odborné sociální poradenství,
 - sociální poradny.
- Počet konzultací následné podpory – 1-3, dle dohody s rodiči/zákonnými zástupci a naplnění kapacity následné podpory.
- Předpokládaná délka jedné konzultace – 60-120 minut.
- Zhodnocení
- Ze služby následné podpory je koordinátorem-sociálním pracovníkem vypracován záznam z konzultace (viz příloha č. 4) spolu s informacemi, které si rodina vyžádá, včetně dalších doporučení. Ten je na žádost rodiny zaslán prostřednictvím e-mailu.
- Metodika práce:
 - polostrukturovaný rozhovor, naslouchání, sdílení, poskytování informací.

4.2.4 ZHODNOCENÍ POSKYTNUTÍ NÁSLEDNÉ PODPORY

- Z následné podpory bude vypracována dokumentace, jak je uvedeno u jednotlivých služeb.
- Každé dva týdny budou probíhat pravidelná setkání těch pracovníků centra, jejichž služby si rodina vyžádala. Na nich se vyhodnotí získané informace a zvolí se postup další práce. V případě potřeby se setkání uskuteční i mimo pravidelné termíny.
- Každý rok je rodinám zaslán prostřednictvím e-mailu dotazník – zpětná vazba spokojenosti se službami Centra PASPOINT (viz příloha č. 6).

4.2.5 POSLEDNÍ KONTAKT

V Centru PASPOINT se nejedná o dlouhodobou práci jako např. u jiných dlouhodobě poskytovaných služeb, jde o formu první pomoci v krizové situaci, počet konzultací je velmi omezen, kontakt s každým pracovníkem probíhá zvlášť a v jiné době, rodiče od psychologa a sociálního pracovníka na přání a od speciálního pedagoga vždy dostávají záznam z konzultace spolu s doporučeními a kontakty. Rodiny v drtivé většině neví, či nechtějí říct, že už o služby centra více nemají zájem, chtějí si ponechat možnost v budoucnu s námi vejít v kontakt. Pokud se tak stane, vždy dáváme rodinám doporučení a kontakty na navazující služby, pokud existují. S těmito doporučeními jsou rodiče seznámeni a rovněž jsou uvedena v záznamech z konzultací.